

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M B** a **2/ J B**, oboch bývajúcich v L R, M, zastúpených JUDr. Š B, advokátom so sídlom v I, M N, proti žalovaným **1/ Obecný úrad L R**, **2/ I K**, bývajúceho v D, P, **3/ M B**, bývajúcej v I, S, **4/ G S**, bývajúcej v L R, K Č, **o zaplatenie 2 300 000 Sk**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 664/2002, na dovolanie žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 26. októbra 2006 sp. zn. 17 Co 193/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 11. novembra 2003 č.k. 7 C 664/2002-242 zamietol žalobu s odôvodnením, že žalobcovia sa neopodstatnene domáhajú zaplatenia sumy 2 300 000 Sk. Zároveň rozhodol o trovách konania. Na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ Krajský súd v Trenčíne uznesením z 2. decembra 2004 sp. zn. 19 Co 126/2004 napadnutý rozsudok zrušil; v zrušujúcom uznesení medziiným uviedol, že vo vzťahu k žalovanému 1/ sa súd prvého stupňa nezaoberal podmienkami konania (§ 103 O.s.p.) a prehliadol, že žalovaný 1/ nemá spôsobilosť byť účastníkom konania.

Okresný súd Považská Bystrica uznesením z 9. mája 2006 č.k. 7 C 664/2002-542 konanie vo vzťahu k žalovanému 1/ zastavil s odôvodnením, že Obecný úrad nemá charakter právnickej osoby v zmysle § 18 Občianskeho zákonníka a nedostatok jeho spôsobilosti byť účastníkom konania je nedostatkom podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (§ 104 ods. 1 O.s.p.).

Na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ Krajský súd v Trenčíne uznesením z 26. októbra 2006 sp. zn. 17 Co 193/2006 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Vychádzal z toho, že Obecný úrad (výkonný orgán Obecného zastupiteľstva, starostu a orgánov zriadených Obecným zastupiteľstvom – vid' § 16 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o Obecnom zriadení) a obec (samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý združuje osoby majúce na jej území trvalý pobyt – vid' § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o Obecnom zriadení) sú dva samostatné subjekty. Na rozdiel od obce nemá Obecný úrad právnu subjektivitu a nemôže byť účastníkom občianskeho súdneho konania. V prejednávanej veci žalobcovia už v žalobe úplne, presne, určito a zrozumiteľne označili za žalovaného 1/ Obecný úrad L R. Zo spisu nevyplýva, že by sa pri jeho označovaní za účastníka konania vyskytla nejaká chyba alebo nesprávnosť, ktorá by opodstatňovala záver, že ide (len) o nesprávne označenie takého žalovaného, ktorý má právnu subjektivitu. Postup podľa § 43 O.s.p. neprichádzal do úvahy (žaloba nebola vadným podaním). Procesný úkon žalobcov, ktorým v priebehu konania následne „spresnili“ označenie žalovaného 1/ na Obec L R, nemohol viesť k zámene pôvodne žalovaného, lebo od počiatku bol žalovaným 1/ ten, kto nemal procesnú spôsobilosť a zamenený môže byť len ten účastník, ktorý túto spôsobilosť má.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/. Napadnuté rozhodnutie označili za „výsledok nedostatočne presne a úplne zisteného skutočného stavu veci a tým nepresného právneho posúdenia veci súdom“. Pripustili, že ich žaloba nebola z hľadiska označenia žalovaného 1/ bez nedostatkov a že v označení tohto účastníka došlo k omylu na ich strane. Vady tohto podania si ale včas uvedomili a snažili sa ich v priebehu konania zodpovedajúcim spôsobom odstrániť. Procesný postup súdov oboch nižších stupňov ale nebol správny a v konečnom dôsledku im znemožnil ochranu ich práv v súdnom konaní. Žiadali napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Vyjadrenie žalovaných k dovolaniu sa v spise nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či

dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, (ale len) ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté (potvrdzujúce) uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) dovolacieho súdu skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet

konania významný. Ak je teda konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie nie je inak prípustné.

Pri riešení otázky procesnej prípustnosti dovolania žalobcov 1/ a 2/ dovolací súd vychádzal z toho, že v občianskom súdnom konaní sú účastníkmi konania (§ 90 O.s.p.) žalobca (ten, kto podanou žalobou uplatňuje svoje práva) a žalovaný (ten, koho žalobca v žalobe označí za žalovaného). Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z ustanovenia § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právnickými osobami sú a/ združenia fyzických alebo právnických osôb, b/ účelové združenia majetku, c/ jednotky územnej samosprávy, d/ iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. V zmysle § 103 O.s.p. je súd povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia, pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 O.s.p.). Za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania sa považuje (medziiným) aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania.

Od nedostatku podmienky konania (za ktorý, ako bolo uvedené vyššie, treba považovať aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) je potrebné odlišovať vady podania (vrátane žaloby), spočívajúce v nesprávnom označení subjektu, ktorý je inak spôsobilý byť účastníkom konania. Príčinou väd označenia účastníkov v žalobe môžu byť medziiným chyby v písaní alebo iné zrejme nesprávosti, ktoré sa vyskytli pri písomnom vyhotovovaní žaloby. Ak žaloba neobsahuje označenie účastníkov konania alebo všetky údaje potrebné k označeniu účastníkov konania alebo ak je žaloba v časti označujúcej účastníkov neurčitá alebo nezrozumiteľná (neumožňuje ich presnú identifikáciu) alebo ak je zjavný logický rozpor medzi označením účastníka konania a inými údajmi o tomto účastníkovi obsiahnutými v žalobe, je súd povinný pokúsiť sa odstrániť tieto vady podania postupom podľa § 43 O.s.p., v zmysle ktorého súd uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia

ako desať dní, pričom v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; ak účastník v stanovenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí, ktoré bolo publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. R 45/2003 uviedol, že ak je žalovaný v žalobe označený úplne, presne, určito a zrozumiteľne, nie je vadou podania skutočnosť, že niektorý z účastníkov nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, lebo ak bol v žalobe takto (úplne, presne, určito a zrozumiteľne) označený za účastníka konania ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, nemôže v občianskom súdnom konaní vstúpiť do procesného vzťahu. V takto vadne začatom konaní nemôže podaním žaloby vzniknúť procesnoprávny vzťah, lebo tu od počiatku chýba jeden z jeho základných prvkov – spôsobilá strana občianskoprávneho sporu. Súd je preto povinný prihliadnuť na tento nedostatok podmienky konania a konanie zastaviť (§ 103 O.s.p. v spojení s § 104 O.s.p.). Keďže súd v prípade neodstrániteľného nedostatku podmienky konania nemôže v konaní pokračovať a je povinný konanie zastaviť, nemôže do takto (vadne) začatého konania pristúpiť ďalší účastník (§ 92 ods. 1 O.s.p.) a nemôže ani dôjsť k zámene účastníkov (§ 92 ods. 2 O.s.p.). Tohto právneho názoru sa Najvyšší súd Slovenskej republiky pridrižiava aj v súčasnosti (viď napríklad jeho rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 78/2004, ale tiež rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 92/2004, ktoré bolo publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 76/2004).

V prejednávanvej veci bolo preto pre účely posúdenia prípustnosti dovolania potrebné vyriešiť základnú otázku, či žalobcovia nekvalifikovaným spôsobom označili za žalovaného kvalifikovaný subjekt (toho, kto mal spôsobilosť byť účastníkom konania), alebo či kvalifikovaným spôsobom označili za žalovaného nekvalifikovaný subjekt (toho, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu odvolací súd v napadnutom potvrdzujúcom uznesení správne konštatoval, že žalobcovia úplne, presne a určito označili za žalovaného 1/ Obecný úrad L R. Správne tiež odvolací súd uviedol, že z ničoho nevyplýva, že by sa pri písomnom vyhotovovaní žaloby vyskytla chyba v písaní, alebo že by bol daný dôvod pre postup podľa § 43 O.s.p.

Z podanej žaloby je zrejmé presvedčenie žalobcov 1/ a 2/, že to bol práve Obecný úrad L R, kto im spôsobil majetkovú ujmu tým, že neplnil svoje zákonom stanovené povinnosti, nezabezpečil riadne odovzdanie a zameranie pozemku a že nedokázal zabezpečiť odstránenie oplotená žalovaným 2/. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu pri vymedzení osoby žalovaného 1/ nešlo zo strany žalobcov o nekvalifikované označenie toho, kto subjektivitu má, ale o kvalifikované (presné, nezameniteľné) označenie toho, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, že Obecný úrad nemá spôsobilosť byť účastníkom konania; v podrobnostiach pritom dovolací súd poukazuje na vecne správne dôvody, uvedené v napadnutom uznesení odvolacieho súdu. Na správnosti záveru o nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania toho, koho žalobcovia označili v žalobe za žalovaného 1/, nemôžu nič zmeniť procesné úkony, ktorými sa žalobcovia s časovým odstupom od podania žaloby dodatočne snažili vysvetliť, že v skutočnosti pod žalovaným 1/ nemali na mysli Obecný úrad L R, ale Obec L R (vid' napr. ich podanie z 24. februára 2003 na č.l. 157 spisu, v ktorom „upresnili“ účastníkov).

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že súdy v prejednávanej veci žalobcom neznemožnili realizáciu procesných oprávnení, ktoré účastníkom konania priznáva Občiansky súdny poriadok, a neodňali im možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vzhľadom na to odmietol dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. januára 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: